

Agendapunt commissie:

steller	telefoonnummer	email
Keetie van Rooijen en Ingrid Kersten	06-21296698	ingrid.kersten@valkenswaard.nl
agendapunt	kenmerk	datum raadsvergadering
	277847/286363	
portefeuillehouder		
M. Wijnen		
onderwerp		
Implementatieplan Omgevingswet		
aan de gemeenteraad		

A. Samenvatting

Ook al weten we dat de invoering van de Omgevingswet later wordt dan 2019, toch willen we van start. De wet zelf voegt 26 wetten samen tot 1 en vraagt ons op een nieuwe manier te kijken naar onze wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving. Maar de wet gaat verder dan dit inhoudelijke aspect en geeft gemeenten de mogelijkheid om een andere invulling te geven aan de verhoudingen tussen bestuur en samenleving. Dit Implementatieplan Omgevingswet vormt hiervoor de richting. We hebben nu de gelegenheid om een proces in te richten dat bij ons past. En we kunnen voortbouwen op de fundering die we al hebben gelegd met de Toekomstvisie en organisatie- ontwikkeling Sterk in je werk. Bouwen aan een nieuwe Omgevingsvisie: daar kunnen we invulling geven aan overheidsparticipatie, dereguleren en het betrekken van onze inwoners. Stoppen omdat de invoering van de wet vertraagt, betekent vertraging op ons eigenlijke doel. Wat voorligt is het Implementatieplan Omgevingswet, dat niet gaat over de inhoud maar over rol, ambities en het proces, uitgaande van de ingeslagen weg met onze Toekomstvisie. We willen als gemeente Valkenswaard toegroeien naar een gemeente die recht doet aan overheidsparticipatie. Daar zijn we nog niet: het vraagt inzet en lef, wetende dat we af en toe zullen vallen en opstaan om daar te komen. Nu starten met de voorbereiding op de wet biedt ons de ruimte om een goed proces voor de Omgevingsvisie in te richten. De volgende raad bepaalt inhoudelijk wat er gaat veranderen (door invulling te geven aan Omgevingsvisie en Omgevingsplan). Willen we deze opgave goed vormgeven dan hebben we een aantal jaren nodig. We hopen met het proces zoals voorgesteld in dit plan aan het einde van de volgende raadsperiode klaar te zijn voor de invoering van deze wet. En als de wet na 2022 wordt ingevoerd, bekijken we hoe we ons *eigen* proces daar goed op afgestemd krijgen. Dit raadsvoorstel ligt voor om alle eerder uitgesproken ambities vast te leggen, gerubriceerd naar thema, zodat we helder kunnen communiceren over wat we willen bereiken.

B. Voorgesteld besluit

1. Het Implementatieplan Omgevingswet dd. 12 september 2017, met de daarin omschreven rol en ambities in de volgende paragrafen vast te stellen:
 - 2.7 Ambities implementatieproces Omgevingswet,
 - 3.7 Ambities netwerk,
 - 4.4 Ambities bestuur,
 - 5.4 Ambities organisatie,
 - 6.8 Ambities instrumentarium en
 - 7.3 Ambities financiën.

2. Indien akkoord op beslispunt 1: de in de Nota Kaders 2018 genoemde bedragen voor de Omgevingswet op te nemen in de begroting 2018, welke ter vaststelling aan de raad wordt voorgelegd in 2 november 2017.
3. Het college te verzoeken om nieuwe initiatieven, waar mogelijk, in de geest van de Omgevingswet op te pakken.
4. Een klankbordgroep Omgevingswet vanuit de raad te vormen.

C. Inleiding

Het doel van de wet is om het ruimtelijk beleid flexibeler en eenvoudiger maken door wetten te bundelen en zo procedures in te korten. De geest van de wet gaat uit van wat wij in onze Toekomstvisie al hebben weergegeven en waar we al volop mee bezig zijn: betrekken van inwoners, dereguleren, overheidsparticipatie. De Omgevingswet gaat ons helpen om dit de komende jaren verder vorm te geven. Gemeenten maken één omgevingsvisie, een politiek bestuurlijk document dat een integrale visie inhoudt voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving op de lange termijn. De bestemmingsplannen en verordeningen komen samen in één Omgevingsplan. Maar de Omgevingswet gaat voor slechts 20% over het nieuwe instrumentarium en voor zeker 80% over onze cultuur. Dit Implementatieplan Omgevingswet beschrijft wie de gemeente Valkenswaard wil zijn en welke rol zij wil vervullen zodra de Omgevingswet in Valkenswaard is ingevoerd en bouwt voort op de in de Toekomstvisie gestelde ambities. In feite is het een verdere uitwerking en specificering van hetgeen wat in de toekomstvisie is beoogd en vastgesteld.

Na vaststelling van dit plan kunnen we beginnen met de voorbereidingen voor de Omgevingsvisie. Het proces van opstellen van deze visie is waar het eigenlijk om draait: samen met onze inwoners aan de slag voor de toekomst van Valkenswaard.

Procedure

Met het vaststellen van dit Implementatieplan Omgevingswet leggen we vast welke richting we met deze opgave op willen. Op basis van dit plan wordt, na vaststelling door de raad, en in overleg met de nog te vormen Klankbordgroep Omgevingswet uit de raad, het proces van het opstellen van het instrumentarium (Omgevingsvisie en Omgevingsplan) uitgewerkt. De eerst volgende stap is de start van het proces Omgevingsvisie, dat begint met het inventariseren van trends en ontwikkelingen, (beleid)dilemma's en (maatschappelijke) opgaven. En natuurlijk met onze inwoners: wat is voor hen belangrijk in deze opgave? Op 9 oktober 2017 hebben we een aantal mensen uit ons netwerk uitgenodigd om de opgave Omgevingswet met hen te bespreken en te verkennen op welke manier zij betrokken willen worden in dit proces.

Centrale vraag

Wilt u dit Implementatieplan Omgevingswet, met de daarin omschreven rol en ambities, vaststellen?

D. Wat willen we bereiken?

De mate waarin Valkenswaard verandering in het fysieke wil doorvoeren is een bestuurlijke keuze. Hoewel we met onze Toekomstvisie in algemene zin een richting hebben aangegeven willen we met dit Implementatieplan Omgevingswet de koers vastleggen voor het implementatieproces. Dit doen we door toe te werken naar de, in het Implementatieplan Omgevingswet beschreven, rol en ambities.

E. Wat gaan we er voor doen?

In het Implementatieplan Omgevingswet wordt aan de hand van de volgende thema's de ambitie van de gemeente Valkenswaard belicht: rol en ambitie, netwerk, bestuur, organisatie, instrumentarium, financiën en 'Wat gaan we (vanaf nu) doen

om onze ambities te realiseren'. Hieronder wordt kort samengevat welke inhoudelijke ambitie per thema wordt beoogd en vastgesteld:

Rol en ambitie

We gebruiken dus de Toekomstvisie als richting voor de opgave Omgevingswet en wij houden de rol 'overheidsparticipatie/ 'Dynamiek in de Flashmob' (zie pagina 10 in bijlage 1) als identiteit voor ogen. De reeds in gang gezette programma's en activiteiten (Sterk in je werk, Burgerkracht, Handboek Overheidsparticipatie) koppelen we aan de opgave Omgevingswet. Daarnaast benutten we het huidige beleid waar dat kan en vernieuwen we bij nieuwe vraagstukken waarbij we continu kritisch zijn op onze sturende rol in de toekomst. We werken van buiten naar binnen en zijn bereid om inwoners veel ruimte te bieden. Uiteraard realiseren we ons dat we naast bestuurlijke vrijheid ook (bestuurlijke) plichten hebben. Zo voeren we uit wat het Rijk en provincie van ons vragen en realiseren we ons dat we altijd een rol hebben, naast anderen, in het bewaken van een goede fysieke leefomgeving.

Netwerk

We stellen onze inwoners en partners centraal en willen hun initiatieven kunnen faciliteren (overheidsparticipatie). Hierbij vragen we maximale inbreng van onze netwerkpartners (inwoners, bedrijven, ketenpartners et cetera). We bouwen diverse vormen van participatie verder uit (bijvoorbeeld digitaal, social media al of niet gekoppeld aan burgerstijlen et cetera) en we investeren in de netwerken van inwoners en ondernemers. Om te voorkomen dat alleen het bestaande netwerk kennis neemt van de opgave investeren we in het betrekken van een grote groep inwoners. Daarnaast werken we samen aan de opgave voor het Digitale Stelsel Omgevingswet met de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2-gemeenten en de Gemeenten Heeze-Leende en Cranendonck. We streven hierbij naar een afgestemd proces met de gemeenten Heeze-Leende en Cranendonck om de opgave voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet zo goed mogelijk te kunnen doorlopen.

We geven de nieuwe instrumenten met de ketenpartners samen vorm en we acteren in MRE (Metropool Regio Eindhoven)-verband op de opgave Omgevingswet om aangehaakt te zijn bij ontwikkelingen in relatie tot de opgave Omgevingswet van andere gemeenten in de regio Eindhoven. Per opgave vormen we een passend netwerk en investeren daar ook in.

Bestuur

We stellen onze inwoners en partners centraal en willen hun (ruimtelijke) initiatieven kunnen faciliteren (overheidsparticipatie) waarbij op zoek gegaan wordt naar een optimale rolverdeling tussen raad, inwoners en college die het mogelijk maak om ruimtelijke initiatieven te kunnen faciliteren. De raad geeft in de uitvoering veel verantwoordelijkheid aan inwoners en college. De inwoners en partners ervaren meer ruimte in wat zij zelf mogen realiseren in het fysieke domein. (Beleids)keuzes maken we vanuit de gedachte van overheidsparticipatie. We bewaken de verbeterdoelen van de Omgevingswet en rol en ambities die we met dit Implementatieplan Omgevingswet vastleggen, op een aantal ijkmomenten in het proces.

Organisatie

De organisatie gaat door met de ontwikkeling zoals ingezet in 'Sterk in je werk'. Er wordt gezorgd dat samen met de Gemeenschappelijke regeling A2 en de gemeenten Heeze-Leende en Cranendonck aangesloten wordt op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. De organisatie kijkt samen met de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2-gemeenten en de gemeenten Heeze-Leende en Cranendonck op welke wijze het informatiemanagement goed vormgegeven kan worden. De organisatie zal investeren in netwerken/in alle partners die van belang zijn voor de opgaven in het fysieke domein. Met name de eigen medewerkers worden betrokken bij het opstellen van de nieuwe instrumenten. Er zal ook geïnvesteerd moeten worden in het aanpassen van processen intern en gaan we op zoek naar de optimale verbinding bij processen extern (bijvoorbeeld

bij vergunningverlening met de ketenpartners). De organisatie is scherp op de ruimte die we nu al hebben bij nieuwe vraagstukken. Hierbij is het ook van belang om als organisatie in de medewerkers en teams te investeren en de kennis en vaardigheden blijvend af te stemmen op wat de omgeving van hen vraagt.

Instrumentarium

Gemeente Valkenswaard stelt een nieuwe Omgevingsvisie en één Omgevingsplan voor heel Valkenswaard op. Uitgangspunt is de Toekomstvisie en we benutten hierbij de beleidsdocumenten en visies als input voor het gesprek met ons netwerk voor het opstellen van de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisies van hogere overheden verwerken we waar nodig in onze lokale Omgevingsvisie. Gedurende het implementatieproces benutten we het bestaande beleid en regels (die onder onze verantwoordelijkheid vallen) zo ruim als mogelijk en zijn we bereid te experimenteren. Nieuwe initiatieven pakken we vanaf nu zoveel mogelijk in de geest van de Omgevingswet op. Beleidskeuzes maken we vanuit de gedachte van 'overheidsparticipatie'. Het Rijksbeleid (dat gedecentraliseerd wordt) bezien we eveneens vanuit dit perspectief en we stellen een programma op voor 'geluid' (EU-richtlijn). Onze omgevingsvisie en ons omgevingsplan zijn optimaal inzichtelijk voor onze inwoners en partners. Hierbij bewaken we de vier verbeterdoelen van de Omgevingswet scherp en we zijn kritisch op het vormen van nieuw (ruimtelijk) beleid. Bij elke nieuwe opgave motiveren we waarom dit (ruimtelijk) beleid nu nodig is.

F. Betrokken partijen

Op 10 mei zijn externe stakeholders betrokken door middel van een interactieve sessie. Ook zijn gesprekken gevoerd met de GGD Brabant-Zuidoost, de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant en Waterschap De Dommel. Uiteraard zijn er ook gesprekken gevoerd met A2-samenwerking en de gemeenten Heeze-Leende en Cranendonck. Op 9 oktober 2017 vindt een gesprek plaats met een aantal inwoners en ondernemers over de opgave Omgevingswet. Welke kansen zien zij en hoe willen zij betrokken worden? Dit zijn vragen die in deze sessie aan bod zullen komen.

G. Beheer en onderhoud

Voor beheer en onderhoud zal de Omgevingswet ook gevolgen hebben. Een andere rol van de gemeente Valkenswaard zal ook een andere rol opleveren op dit terrein. Daarbij zullen in de loop der tijd de keuzes voor de inrichting en het beheer van het openbaar gebied meer beïnvloed worden door de samenleving, wat natuurlijk ook voor beheer en onderhoud iets betekent.

H. Financiën

De invoering van de Omgevingswet is een opgave die de gemeente Valkenswaard zelf moet bekostigen. Het komt erop neer dat de gemeente Valkenswaard in haar eigen begroting geld moet reserveren om de invoering van deze wet goed vorm te geven. In de Nota Kadernota 2018 e.v. is hiervoor een eerste raming opgenomen. De raming voor 2018 wordt conform in de begroting van 2018 verwerkt, om te zorgen dat de ambities kunnen worden gehaald. Zoals eerder gesteld zijn het onze eigen medewerkers die de implementatie gaan begeleiden. Echter, om zowel instrumentarium als werkwijzen goed te kunnen invoeren is een aantal jaren extra capaciteit nodig. Ook omdat de winkel tijdens de verbouwing open blijft. Een noodzakelijke investering om dit tot een succes te maken. In de kadernota is hiertoe reeds besloten.

I. Vervolgstappen

Klankbordgroep raad

Het geleidelijk in een aantal jaren toegroeien naar overheidsparticipatie vergt een herdefiniëring van werkwijzen van het ambtelijk apparaat, het college, maar ook de raad. Het college stelt voor om een klankbordgroep uit de (nieuwe) raad in te stellen, die zich buigt over wat de veranderende rol voor raad(sleden) behelst en betekent. Bovendien zal het exacte proces in overleg met de Klankbordgroep Omgevingswet vanuit de raad worden

doorgesproken. Deze Klankbordgroep zal bestaan uit raadsleden die vanuit de rol en perspectief van de raad meedenken over het vormgeven van het (besluitvormings) proces voor (m.n.) de nieuwe raad.

Start Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie kan, met de kennis van nu, gereed zijn in (begin) 2020 en het Omgevingsplan in (eind) 2021. Na het vaststellen van het Implementatieplan Omgevingswet is het aan de volgende raad om inhoudelijk te bepalen wat er gaat veranderen (door invulling te geven aan Omgevingsvisie en Omgevingsplan). De eerste stap is de inventarisatie ten behoeve van de Omgevingsvisie. Het betreft een voorstel dat gaat over het proces totdat de nieuwe raad het stokje overneemt. Als we nu beginnen is het mogelijk om het instrumentarium in één raadsperiode vorm te geven. Uiteraard is er in het proces een aantal ijkmomenten opgenomen waarin wordt stilgestaan bij de koers, de weg die bewandeld is en nog bewandeld moet worden. Het eerste ijkmoment is logischerwijs net na de verkiezingen van 2018. Het streven is om net na de zomer van 2018 de eerste wezenlijke keuzes aan de (nieuwe) raad voor te leggen.

J. Communicatie

Zodra het Implementatieplan Omgevingswet is vastgesteld, zal dit plan worden toegelicht aan interne en externe betrokkenen. Bij de uitwerking van de vervolgstappen zal de koers uit dit plan regelmatig in de communicatie gebruikt worden.

K. Bijlage(n)

Geen.

L. Ter inzage liggende stukken

Bijlage 1: Implementatieplan Omgevingswet.

Burgemeester en wethouders van Valkenswaard

De raad van de gemeente Valkenswaard;

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 5 september 2017, nummer 277847;

Gelet op de behandeling in de vergadering van de raadscommissie d.d. 12 oktober 2017;

BESLUIT

- 1. Het Implementatieplan Omgevingswet dd. 5 september 2017, met de daarin omschreven rol en ambities in de volgende paragrafen vast te stellen:**
 - 2.7 Ambities implementatieproces Omgevingswet,**
 - 3.7 Ambities netwerk,**
 - 4.4 Ambities bestuur,**
 - 5.4 Ambities organisatie,**
 - 6.8 Ambities instrumentarium en**
 - 7.3 Ambities financiën.**
- 2. Indien akkoord op beslispunt 1: de in de Nota Kaders 2018 genoemde bedragen voor de Omgevingswet op te nemen in de begroting 2018, welke ter vaststelling aan de raad wordt voorgelegd in 2 november 2017.**
- 3. Het college te verzoeken om nieuwe initiatieven, waar mogelijk, in de geest van de Omgevingswet op te pakken.**
- 4. Een klankbordgroep Omgevingswet vanuit de raad te vormen.**

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad d.d. 26 oktober 2017.

Kenmerk: 277847/286363

de griffier,

de voorzitter,

drs. C. Miedema

drs. A.B.A.M. Ederveen.